

УДК 504.5

ТЕХНОГЕННІ НЕБЕЗПЕКИ – ЗАГРОЗА СТАЛОМУ РОЗВИТКУ МІСТ

Рябініна І.О.

Науковий керівник – доцент, завідувач кафедри Стищенко Т.Є.
Харківський національний університет радіоелектроніки, каф. ОП,
м. Харків, Україна

e-mail: inna.riabinina@nure.ua.

Today, looking at the current state of cities, especially the consequences of the impact of hazard factors on the environment and humanity, causing damage to the economy and inhibiting the achievement of sustainable development goals, and, as a result, maintaining a high standard of living, there is an acute question of preventing the occurrence of various types of man-made hazards . The concept of sustainable development is aimed at finding a balance between economic development of the country, environmental protection, prevention of man-made disasters, sustainability of cities and social welfare of the population.

В сучасному світі навіть незначне порушення нормальних умов життєдіяльності – відсутність якісної питної води, електро-, газо- і тепlopостачання (в осінньо-зимовий період та в період воєнних дій) та зміна технічного стану житлового будинку в результаті руйнування, під впливом воєнних чинників небезпеки, в наслідок якої він став аварійним або взагалі непридатним для життя, зміна стану території, в наслідок якої проживання населення і проведення господарської діяльності є неможливим – все це не сприяє сталому розвитку міст та системному підходу до підвищення рівня життя населення [1].

У процесі розвитку міста виникає проблема управління великими обсягами даних та інформації, пов'язаних із станом інфраструктури та ризиками. Запровадження інноваційних технологій та систем аналізу даних може значно полегшити цей процес. Наприклад, використання інтернету речей для моніторингу стану мостів, тунелів та інших інфраструктурних об'єктів може підвищити ефективність нагляду та реагування на можливі аварії.

Крім того, сталі виклики управління військовими конфліктами і природними катастрофами вимагають розробки стратегій та сценаріїв для невідкладного реагування. Національна система попередження та реагування на надзвичайні ситуації повинна бути ретельно вивчена та модернізована для забезпечення максимальної ефективності в умовах кризових ситуацій [2].

У відповідь на ці виклики, інтегровані підходи до планування міського розвитку та ризик-орієнтовані стратегії можуть допомогти побудувати міста, які не тільки витримують стрімкий розвиток, але й ефективно впораються із зовнішніми негативними впливами.

Бажаним результатом втілення концепції сталого розвитку є побудова суспільства, у якому умови життя та ресурси задовольняють людські потреби без підриву планетарної цілісності й стабільності природної системи [3].

Поняття стійкості охоплює процеси, пов'язані як із природними (землетруси, урагани, циклони, посухи), так і з антропогенними небезпеками, такими як техногенні прорахунки людини чи навмисні злочинні атаки. Однією з антропогенних небезпек є агресія по відношенню до міського середовища, що гостро та катастрофічно проявляється під час військової агресії на території України, коли здійснюється руйнівний вплив на стійкість міського середовища.

Можливо зробити висновки, що для усунення вразливостей міст необхідні комплексні заходи планування, розробка структури, що враховує поточні та майбутні вразливі міста, як частини процесу планування. Такий підхід із його різноманітними планувальними інструментами, процедурами, політикою та стратегією мають потенціал для боротьби з існуючими проблемами і створюють можливості для підготовки міста до подальших ризиків і потрясінь [4].

Державний реєстр України налічує понад 23 тисячі потенційно-небезпечних об'єктів, до яких належать промислові підприємства, шахти, кар'єри, магістральні газопроводи, нафтопроводи, продуктопроводи, гідротехнічні споруди, вузлові залізничні станції, мости, тунелі, накопичувані й полігони промислових відходів, місця зберігання небезпечних речовин, які не сприяють стійкості міст та потребують значної пильної уваги, з огляду контролю [5].

З цією метою нагляд стану об'єкта і вжиття відповідних (у низці випадків – надзвичайних) заходів необхідно використовувати постійно діючу систему обліку, збору, аналізу та поширенню інформації про стан контрольованого об'єкта.

Отже, в Україні під час воєнного стану та вже в період повоєнної відбудови слід буде враховувати як ступінь ураженості та вразливості того чи іншого населеного пункту, так і місцеві особливості, притаманні кожному регіону країни.

Список використаних джерел:

1. Брінь П., Венлунь Я. Концепція сталого розвитку: від благодійності до джерела підвищення конкурентоспроможності підприємства. 2023. С. 7-19.
2. Barani, A., Kahraman, Z.E. Uncovering Vulnerabilities and Resilience of Benghazi After the War. *Resilience Journal*. 2019. №3 (2). P. 165-171. DOI: <https://doi.org/10.32569/resilience.586657> (дата звернення 29.02.2024).
3. Сержан В.А. Резильєнтність міського середовища: Світовий контекст // Міжнародна конференція молодих учених «Харківський природничий форум» (18-19 травня). Харків, 2023. (Електронне видання), С. 223.
4. Електронний репозитарій Національного університету цивільного захисту (eNUCPUIR), <http://repositsc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/19416> (дата звернення 29.02.2024).
5. Визначення індексу УДК. Послуги НБ ХНУРЕ // YouTube. URL <https://www.youtube.com/watch?v=piMx4tujUFs> (дата звернення: 29.02.2024).